

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/271/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2312233344
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2312233344.2

Opravné uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcu: JUDr. P. F., živnostník, B. B., Z. Q. X, zast. advokátom: Mgr. František Popper, Banská Bystrica, Horná 10, proti žalovanému: G. U., nar. XX. P. XXXX, bytom X., X. XXX, zast. advokátom: JUDr. Alexander Kostolanský, Piešťany, Štúrova 4, o 14.000 eur s príslušenstvom, vedenej Okresným súdom Galanta pod sp. zn. 5C/46/2013 takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo 14. januára 2015 č. k. 10Co/271/2013-198 sa o p r a v u j e tak, že sa v ňom chybné číslo konania „10Co/271/2013-198“ nahrádza správnym „10Co/271/2013-200“ a chybné odôvodnenie správnym v znení :

„Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu (ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy zhora s 9%-ným ročným úrokom z omeškania od 5. decembra 2012 ako odmeny za činnosti vykonané na základe dohody účastníkov pri usporiadaní, resp. následnej realizácii pozemkov žalovaného) a vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením „po právoplatnosti vo veci samej“ (? , správne podľa všetkého „rozhodnutia vo veci samej“). Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ust. § 566 ods. 1 Obch. z. (Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a § 37 ods. 1, §§ 41 a 724 a § 730 ods. 1 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), vecne potom názorom o nedôvodnosti žaloby. Mal za preukázané, že účastníci uzavreli príkaznú zmluvu, ktorej predmetom bolo usporiadanie majetkových práv k nehnuteľnostiam (pozemkom) nachádzajúcim sa v katastrálnom území B. B., nadobudnutým žalovaným dedením a to tak, aby sa najmä usporiadala právna stránka vzťahov s užívateľmi pozemkov, ich zhodnotenie (ich výhodnejším predajom či prenájmom), resp. zámena nehnuteľností. Takúto zmluvu považoval za uzavretú v ústnej forme (napriek existencii jej písomnej časti, predstavovanej 2. stranou plnomocenstva nachádzajúceho sa v spise a podpísanej 26. novembra 2011, ktorá bola neurčitou) a aj za platne uzavretú, pokiaľ šlo o obsah príkazu, nie však aj v časti žalobou požadovanej odmeny. U tej vychádzal zo zásadnej bezodplatnosti príkaznej zmluvy a z možnosti odplaty len pri jej dohovorení alebo obvyklosti. O prípad platného dojednania odplaty tu podľa neho (súdu prvého stupňa) nešlo, keďže dohodnutý bol iba preddavok na podielovú odmenu, majúcu sa dohodnúť až v budúcnosti (po stanovení - určení hodnoty nehnuteľností), tu inak v podobe dvoch originálnych obrazov (?) a z obsahu výpovedí žalobcu ani svedka Ing. (?) V. (podľa ktorých k dojednaniu odmeny už došlo) nešlo vyvodit', aká kúpna cena či nájomné by sa mali považovať za adekvátne východisko pre vznik odmeny na dolnej, resp. hornej hranici tvrdeného rozpätia (15 - 20% z ceny podľa toho, či táto bude nižšia alebo vyššia), ako ani to, či by právo na odmenu malo patriť aj v prípade nezrealizovania predaja. Neplatné dojednanie o odmene pritom šlo oddeliť od ostatného obsahu zmluvy, výsledkom však mohlo byť len nepriznanie požadovanej odmeny, uzavrel napokon okresný súd, ktorý sa u vyhradenia rozhodnutia o trovách konania samostatnému uzneseniu obmedzil len na paušálny odkaz na § 151 ods. 3 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení).

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie len žalobca a navrhol ho zmeniť úplným vyhovením žalobe. Namietal predovšetkým vyvodením z vykonaných dôkazov nesprávnych skutkových zistení, ako aj nesprávnym právnym posúdením veci zo strany súdu prvého stupňa (odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O. s. p.). Mal za to, že podcenený bol najmä význam svedeckej výpovede Mgr. V. (ako tzv. korunného svedka verzie zo žaloby), potvrdzujúcej platné uzavretie príkaznej zmluvy vrátane presnej

formy i výšky odmeny. Bola to pritom činnosť žalobcu v prospech žalovaného v období 11 mesiacov, ktorou došlo k zhodnoteniu pozemkov žalovaného s výsledkom ich predaja za cenu určenú samotným žalovaným (240.000 eur), ako to vyplynulo aj z prezentácie svedkyne žalovaného T. V.. Za takejto situácie by mala patriť odmena na hornej hranici dohodnutého rozpätia a to i v prípade jej nedojednania vôbec či platne (o aký ale podľa odvolateľa nejde), keďže žalobca vstupoval do vzťahu z príkaznej zmluvy ako profesionál (živnostník prevádzkujúci komerčnú, právnu a realitnú kanceláriu už od roku 1992) a odmena v tomto prípade bola obvyklá. Neobstojí napokon ani argumentácia neurčitou dojednania o odmene, založená na nepresnej a neúplnej citácii dodatku k plnomocenstvu, dohodnutá odmena je obvyklá tiež pri porovnaní s úpravou odmeňovania z vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a nie je daný žiaden z dôvodov neurčitosti či nezrozumiteľnosti diskutovaného dojednania účastníkov, čo naopak (podľa názoru odvolateľa) neplatí u hodnotenia takéhoto dojednania súdom (v odôvodnení napadnutého rozsudku).

Žalovaný navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Nad rámec stotožnenia sa s jeho dôvodmi poukázal i na existenciu žalobcom pripravených návrhov zmlúv (zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy a výhradnej zmluvy na sprostredkovanie predaja a kúpy nehnuteľností a poskytnutie služieb súvisiacich so sprostredkovaním obchodu), ktoré však on (žalovaný) neprijal (zmluvy nepodpísal) a tieto sú v skutočnosti svedectvom toho, že žalobca sa ešte len chcel dohodnúť na podmienkach ním si v návrhoch zmlúv vymieňovaných. Žalobca nebol poverený predajom nehnuteľností, i vylúčenie možnosti odvolania plnej moci mu udelenej je v rozpore so zákonom (poukaz na § 33b ods. 3 O. z.) a pravdivým nie je ani tvrdenie o vyťažení z predaja pozemkov maxima, ktoré bolo možným (tu jednak pre uvedenie samotným žalobcom na súde hodnoty pozemkov 3.916.000,50 eur, ako i pre ponúkanie ním žalovanému len sumy 120.000 eur, majúcej byť navyše zníženej o odmenu 15% a zaťaženej i rizikom zmluvnej pokuty).

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. v medziach odvolania žalobcu celú vec (keďže napadnutým rozsudkom bolo v skutočnosti rozhodnuté len o veci samej, okrem toho však od výslovne napadnutého rozhodnutia vo veci samej bolo závislým i rozhodnutie o trovách konania - v tomto prípade bez ohľadu na to, že šlo iba o rozhodnutie odkladajúce čas rozhodnutia na neskorší čas) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania, keď tu síce šlo (predovšetkým) o vec samu, zároveň však pre výskyt viacerých odvolaní dôvodne namietaného pochybení súdu prvého stupňa nie aj o prípad možnosti rozhodovania odvolacieho súdu v tejto veci s konečnou platnosťou (kedy jedine - rozumej pri žalobcom navrhovanej zmene napadnutého rozsudku - by nariadenie pojednávania za účelom prejednania veci odvolacím súdom malo zmysel).

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. súd (odvolací) rozhodnutie (súdu prvého stupňa) zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; podľa písmena h/ rovnakého paragrafu, odseku i zákona potom rovnako rozhodne, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Aktuálna úprava procesného práva Slovenskej republiky, účinná už od 1. septembra 2005 (v tejto súv. por. čl. I bod 81 a čl. VIII zákona č. 341/2005 Z. z.) predpokladá zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa v odvolacom konaní i pri nesprávnom právnom posúdení veci, pokiaľ sa toto vyskytne v súbehu s nedostatočne zisteným skutkovým stavom. Najčastejšie býva takýto súbeh nedostatkov na „poli“ skutkovom i právnom spôsobený tým, že nesprávnosť (resp. neúplnosť) právneho uchopenia problému vedie i k nezameraniu dokazovania na všetky relevantné (právne významné) skutočnosti. Tunajší odvolací súd pritom navzdory pokusom o interpretáciu ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p., snažiacu sa presvedčiť o dostatočnosti nájdenia (súdom prvého stupňa) správneho ustanovenia právneho predpisu (bez nutnosti aj jeho správnej aplikácie) nemá ani v tejto konkrétnej veci žiaden dôvod nezotrvať na opakovane ním zaujímanom stanovisku, podľa ktorého práve spomenutý výklad je účelový a nemožno ho podporiť ani dôsledným jazykovým rozborom úpravy, o ktorej je tu reč. Rozhodujúcou je tu totiž nevyhnutnosť vychádzania z mäkkenej (a nie tvrdenej) podoby slova „správne“ a práve touto dvojakosťou možných prístupov k výkladu je daný i rozdiel medzi náležitým trvaním na správnom nájdení aj použití rozhodného práva a nenáležitým uspokojením sa iba s jeho nájdením, ktoré nezriedka môže byť výsledkom náhody a je celkom neakceptovateľným prejavom snahy vykladajúceho sústreďovať povinnosť na správny právny rozbor problému a takto i na riadne právne posudzovanie súdmi prejednávaných vecí výlučne na súdoch druhého stupňa.

Žalobcovi pri nazeraní na problém aj z takéhoto uhla pohľadu potom bolo treba dať za pravdu v tom, že práve priblíženou vadou bol zaťažený aj výsledok rozhodovacej činnosti súdu prvého stupňa (reprezentovaný napadnutým rozsudkom). Výskyt takejto vady bol evidentne tiež tým, čo zapríčinilo i výskyt tej ďalšej, uvádzanej v taktiež už vyššie odcitovanom ustanovení § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a spočívajúcej v postupe súdu reálne odnímajúcom účastníkom konania (odvolávajúceho sa žalobcu z toho nevynímajúc) možnosť konať pred súdom (na ktorý postup treba usudzovať aj v prípade neochoty či neschopnosti súdu urobiť zadosť požiadavke na riadne odôvodnenie jeho rozhodnutia).

Konštatovanie, že postup súdu odnímajúci účastníkom konania možnosť konať pred súdom je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces (inak práva zaručeného v podmienkach tuzemského právneho poriadku okrem zákonov i v čl. 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky - ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a tiež v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - tohto inak uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), patrí nielen k záverom ustálenej rozhodovacej praxe tunajšieho súdu (v uvedenej súv. por. napr. uznesenia Krajského súdu v Trnave z 30. júna 2008 č. k. 10Co/152/2008-37 alebo z 30. novembra 2010 sp. zn. 10Co/ 210/2010, prvé vo veci Okresného súdu Trnava sp. zn. 18C/173/2007 a druhé vo veci Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 10C/42/2008); ale aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91), Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať i nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu v podmienkach vnútroštátnej úpravy slovenského civilného procesu vymedzuje (na úrovni zákona) ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; dbá pritom aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Korektným a i ústavne konformným výkladom takéhoto ustanovenia pritom treba dospieť k záveru, že s práve uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia, konštatovania alebo závery bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto vyvedené. Ak povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu (ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka); porušením uvedeného práva účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma aj možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi v rámci využitia prípadných riadnych, resp. i mimoriadnych opravných prostriedkov) a výskyt takejto vady zakladá sám osebe nielen dôvod odvolania podľa § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ale tiež nevyhnutnosť rozhodnutia spôsobom predpokladaným druhým z takýchto ustanovení.

Podľa § 261 Obch. z. táto časť zákona (rozumej tretia časť vrátane ustanovenia § 566 zákona - pozn. odvolacieho súdu) upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti [odsek 1]. Touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy medzi zakladateľmi obchodných spoločností, medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou, ako aj medzi spoločníkmi navzájom, pokiaľ ide o vzťahy týkajúce sa účasti na spoločnosti, ako aj vzťahy zo zmlúv, ktorými sa prevádza podiel spoločníka, medzi štatutárnym orgánom alebo členom štatutárnych a dozorných orgánov spoločnosti a obchodnou spoločnosťou, ako aj vzťahy medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou pri zriaďovaní záležitostí spoločnosti a záväzkové vzťahy medzi prokuristom a spoločnosťou pri výkone jeho poverenia [odsek 3 písm. a/], medzi zakladateľmi družstva a medzi členom a družstvom, pokiaľ vyplývajú z členského vzťahu v družstve, ako aj zo zmlúv o prevode členských práv a povinností, záväzkové vzťahy medzi členom štatutárneho orgánu a kontrolným orgánom družstva a záväzkové vzťahy medzi

prokuristom a družstvom pri výkone jeho poverenia [ods. 3 písm. b/], z burzových obchodov a ich sprostredkovania (§ 642) a ďalej z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov [ods. 3 písm. c/], zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476), zmluvy o úvere (§ 497), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmluvy (§ 601), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmluvy o otvorení akreditívu (§ 682), zmluvy o inkase (§ 692), zmluvy o bankovom uložení veci (§ 700), zmluvy o bežnom účte (§ 708) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716) [ods. 3 písm. d/], z bankovej záruky (§ 313), z cestovného šeku (§ 720) a sľubu odškodnenia (§ 725) [ods. 3 písm. e/] a touto časťou zákona sa spravujú aj vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, ktoré sa spravujú touto časťou zákona podľa predchádzajúcich odsekov, ako aj záložné právo k nehnuteľnostiam pri zabezpečení práv spojených s dlhopismi a záložné právo k cenným papierom v rozsahu ustanovenom osobitným zákonom [odsek 4].

Podľa § 262 Obch. z. strany si môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa spravuje týmto zákonom [odsek 1] a dohoda podľa odseku 1 vyžaduje písomnú formu [odsek 2].

Podľa § 41 O. z. ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Podľa § 451 O. z. kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať [odsek 1] a bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov [odsek 2].

Podľa § 498 O. z. na to, čo dal pred uzavretím zmluvy niektorý účastník, hľadí sa ako na preddavok.

Podľa § 730 O. z. príkazca je povinný poskytnúť príkazníkovi odmenu iba vtedy, ak bola dohodnutá alebo je obvyklá, najmä vzhľadom na povolanie príkazníka [odsek 1] a príkazca je povinný poskytovať odmenu, aj keď výsledok nenastal, ibaže nezdar konania bol spôsobený porušením povinnosti príkazníka [odsek 2].

Podľa § 731 O. z. pre zánik príkaznej zmluvy sa použijú primerane ustanovenia o zániku plnomocenstva (§ 33b); podľa § 33b ods. 1 písm. b/ O. z. plnomocenstvo zanikne (o. i.) ak ho splnomocniteľ odvolal, podľa § 33b ods. 3 O. z. splnomocniteľ sa nemôže platne vzdať práva plnomocenstvo kedykoľvek odvolať a podľa § 732 O. z. ak príkazná zmluva zanikla odvolaním, je príkazca povinný nahradiť príkazníkovi náklady vzniknuté do odvolania, utrpenú škodu, a ak prislúcha príkazníkovi odmena, aj jej časť zodpovedajúcu vykonanej práci; čo platí aj vtedy, ak sa dokončenie príkazného konania zmarilo náhodou, na ktorú nedal príkazník podnet.

Vychádzajúc z obsahu zhora citovaných ustanovení Obch. z. aj O. z. predovšetkým nemohlo byť správnym posudzovanie vecí (súdom prvého stupňa) aj podľa prvého z takýchto zákonov, keďže tu preukázateľne nemalo ísť o právny vzťah medzi podnikateľmi, u ktorého by už pri jeho vzniku mal byť zrejмый súvis s podnikateľskou činnosťou oboch (pretože podnikateľom tu mal byť iba žalobca a len jeho podnikateľskej činnosti sa mal vzťah týkať). Pre povahu oboch účastníkov ako fyzických osôb (na čom nič nemenilo vstupovanie žalobcu do vzťahu ako živnostníka, keď získanie živnostenského oprávnenia z fyzickej osoby žiadnu inú nečiní) vôbec neprichádzalo do úvahy použitie ustanovenia § 261 ods. 2 Obch. z. (tunajším súdom práve preto ani necitovaného) a nakoľko nemalo ísť ani o žiaden z tzv. absolútnych obchodov (rozumej vzťahov a zmluvných typov upravených v Obch. z., ktoré sa majú riadiť úpravou tretej časti takéhoto zákona bez ohľadu na povahu účastníkov, teda najmä bez ohľadu na to, že títo alebo ani jeden z nich nie je podnikateľom a vzťah sa pri jeho vzniku netýka podnikateľskej činnosti oboch alebo všetkých zúčastnených), vylúčené bolo podradenie posudzovaného vzťahu pod tretiu časť zákona i podľa § 261 ods. 3 Obch. z. (čo obdobne platilo u odseku 4 tu spomínaného paragrafu, dopadajúceho len na tzv. akcesorické vzťahy, naviazané na vzťahy posudzovateľné podľa tretej časti Obch. z. v zmysle jeho § 261 ods. 1 - 3 alebo na iné výslovne vymenované vzťahy, z ktorých o žiaden v tejto veci nešlo). Obchodný zákonník ako rozhodné právo si síce bolo možné dohodnúť aj vo vzťahoch ním neupravovaných, podmienkou by však bola písomná dohoda žalobcu a žalovaného, ktorej tu preukázateľne rovnako nebolo.

Súd prvého stupňa potom napriek vyššie zmienenej nesprávnosti principiálne správne našiel rozhodné právo (ktorým boli ustanovenia O. z. o príkaznej zmluve), tu však už nebol celkom dôsledným ako pri citácii zákona, tak ani pri jeho výklade a to logicky muselo viesť k mylnosti jeho kľúčových záverov o neurčitosti dojednaní o odmene, o poskytnutí preddavku na ňu aj o oddeliteľnosti dojednaní postihnutého konštatovaným dôvodom neplatnosti od ostatného obsahu zmluvy. Takpovediac sekundárnym produktom takýchto nesprávností, resp. opomenutí bol potom nedostatok analýzy problému obvyklosti odmeny a z neho plynúce nezaujatie žiadneho stanoviska okresného súdu k špecifickému (neoddiskutovateľne však relevantnému) argumentu žalobcu, ktorým bola námietka nepotrebnosťou dohody o odmene v prejednávanej veci s prihliadnutím na jej obvyklosť.

Nech aj totiž nie je dôvod nesúhlasiť s tým čiastkovým právnym záverom, podľa ktorého zákonom ustanoveným pravidlom u príkaznej zmluvy je jej bezodplatnosť (k čomu treba dospieť na základe toho, že ustanovenie § 730 ods. 1 O. z. zakotvuje len dva prípady, v ktorých príkazníkovi odmena patrí a ide tu tak o výnimky z pravidla), pri rozbere právnej úpravy majúcej sa použiť súdu prvého stupňa (zameriavajúcemu sa na dohodu účastníkov a jej „kvalitu“) zjavne uniklo to, na čo sa kládol dôraz i odvolaním a síce, že žalobca činnosti obdobné tým vykonávaným v minulosti v prospech žalovaného vykonával prinajmenšom v čase vzniku posudzovaného právneho vzťahu ako podnikateľskú (zárobkovú) činnosť, že jedným z atribútov podnikateľskej činnosti je generovanie zisku (čo je s nenárokovaním si odplaty prakticky nezlučiteľným) a okolnosti nastúpivšie až po vzniku vzťahu sú spravidla bez právneho významu (v tejto súv. por. najmä argumentáciu žalovaného z jeho vyjadrenia k odvolaniu, poukazujúcu na záujem žalobcom reprezentovanej obchodnej spoločnosti KODAYM s.r.o., Banská Bystrica, Nám. SNP 2, teda osoby od žalobcu odchyľnej, nech aj nesúcou v tzv. kmeni obchodného mena zhluk písmen zhodný s dodatkom používaným pri živnostenskom podnikaní žalobcu, vstúpiť so žalovaným do zmluvných vzťahov - tu nateraz s nevyriešenými otázkami prekrytia sa predmetov podnikateľských činností takýchto osôb v rozhodnom čase a súbežného vykonávania podnikateľskej činnosti v rozhodnom rozsahu jednou i druhou).

Ak potom u obvyklosti odmeny za činnosť príkazníka ide o alternatívu k dohodnutiu odmeny, musí byť zrejme tiež, že dôvod prípadnej neplatnosti dojednaní, spočívajúci v jeho neurčitosti pri nároku na odmenu, založenom na jej obvyklosti do úvahy neprichádza. V prípade obvyklosti odmeny túto totiž dojednávateľ netreba (a ak sa tak stane, dohoda je do istej miery nadbytočnou, či plní len funkciu istého uzrozenia zmluvných strán o tom, čo je obvyklým z pohľadu spôsobu určenia odmeny, tu však bez následku v podobe dopadu prípadnej neurčitosti dojednaní na jeho platnosť) a i odmena tu nepatrí dohodnutá, ale obvyklá (pričom spôsob zistenia obvyklej výšky odmeny býva zásadne odlišným od posudzovania nároku na ňu a jej výšky vtedy, ak je spornou buď sama existencia dohody o odmene alebo výška dohodnutej odmeny).

Na vyriešení otázky obvyklosti odmeny či potreby jej dohodnutia je však závislou i otázka možnosti podradenia posudzovaného právneho vzťahu pod ustanovenie § 41 O. z. (citované už odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a vyššie zopakované i odvolacím súdom). Len vtedy, ak je dojednanie potrebným, avšak z niektorého zákonom predpokladaného dôvodu neplatným (o aký prípad v zmysle už uvedeného nejde pri obvyklosti odmeny), je totiž namieste i skúmanie tzv. kauzy právneho vzťahu, teda toho, či z okolností, za ktorých k úkonu (majúcemu byť dotknutému čiastočnou alebo i úplnou neplatnosťou) došlo, vyplýva možnosť oddelenia časti úkonu postihnutej dôvodom neplatnosti od ostatného obsahu úkonu. Korektná odpoveď na takúto otázku závisí od objektívne akceptovateľného zodpovedania si inej otázky, sformulovateľnej tak, či za okolností, za ktorých k urobeniu právneho úkonu došlo, možno rozumne predpokladať záujem oboch (resp. všetkých) strán zakladaného právneho vzťahu do tohto vstúpiť i nebyť dojednaní postihnutého dôvodom neplatnosti. Ak tu takýto záujem nie je (na čo by z doterajších výsledkov dokazovania bolo treba usúdiť na strane žalobcu pri nedostatku obvyklosti odmeny za jeho činnosť), neplatným je úkon ako celok (nakoľko v prejednávanej veci možno s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou vylúčiť úmysel žalobcu vstúpiť so žalovaným do takého právneho vzťahu, pri ktorom by prvý z nich činnosti pre druhého mal vykonávať bez nároku na odmenu / bezplatne/). Praktickým svedectvom záujmu žalobcu na vykonávaní príkazu za odmenu pritom bolo tiež vymienenie si ním (v písomnosti opatrenej podpismi oboch účastníkov a označovanej ako 2. strana splnomocnenia, tu por. č. I. 17 spisu) obdržania od žalovaného dvoch originálnych obrazov (vecí síce bližšie neidentifikovaných, avšak s nepopierateľnou majetkovou hodnotou), nech aj tu podľa všetkého nemalo ísť o účastníkmi i súdom prvého stupňa uvádzaný preddavok, ale zrejme o niečo obdobné

tzv. rímskoprávnemu ručnému zálohu (pignus) - keďže z ničoho v spise nevyplýva úmysel kohokoľvek zo zúčastnených na zaplatení odmeny inak než v peniazoch a rovnako ani ponechanie si žalobcom obrazov trvale (na úhradu odmeny či jej časti), hoci podstatou preddavku je poskytnutie (štandardne pred uzavretím zmluvy, tu por. i vyššie citované ustanovenie § 498 O. z.) plnenia toho istého druhu, aké sa očakáva na základe dojednania v zmluve (o aký prípad tu ale zjavne ísť nemalo).

U obvyklosti odmeny aj jej dojednania spôsobom nevylučujúcim platnosť úkonu ako celku by pritom v prejednávanej veci význam mal aj nástup očakávaného výsledku (keďže príkazcu môže v zmysle úpravy z ust. § 730 ods. 2 O. z. povinnosti na zaplatenie odmeny zbaviť len nezdar spôsobený porušením povinnosti príkazníka) a pre písomnosť žalovaného adresovanú žalobcovi, datovanú 3. októbra 2012 a označenú spôsobom „Vec: SKONČENIE SPOLUPRÁCE - oznámenie“ (č. l. 31 spisu) bolo nevyhnutné vyporiadať sa aj s nárokmi majúcimi pôvod v ustanovení § 732 O. z. (súčasťou posudzovania ktorých by bolo aj hľadanie odpovede na otázku, aká časť odmeny zodpovedá práci vykonanej do odvolania). De facto to isté by platilo aj vtedy, ak by šlo o neplatnosť úkonu ako celku, kedy by vzniklo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia na strane toho, na koho úkor bolo obohatenie získané (tu obohatenie žalovaného majúce spočívať vo výkonoch žalobcu a získané na úkor druhej z tu uvádzaných osôb) a pri určovaní miery bezdôvodného obohatenia, nenahraditeľného inak než v peniazoch (v tejto súv. por. aj § 458 ods. 1 vety druhej O. z.) by sa muselo postupovať (hoc aj za pomoci analógie, tu por. i § 853 ods. 1 O. z.) tak, ako to bolo naznačené vyššie.

Pretože súd prvého stupňa neposudzoval vec i takto, poskytnutiu špecifickej odpovede na otázku možnosti vzniku nároku žalobcu na odmenu pre jej obvyklosť sa v skutočnosti celkom vyhol a prijať nešlo ani jeho odpoveď na otázku oddeliteľnosti dojednania o odmene od ostatného obsahu zmluvy, dôsledkom bolo i to, že otázke výšky nárokovateľnej odmeny žalobcu a ani ďalším s ňou súvisiacim otázkam už nebola venovaná žiadna pozornosť. Nemohlo byť tak žiadnej pochybnosti o tom, že konanie predchádzajúce napadnutému rozsudku a predovšetkým jeho výsledok boli zaťažené vadami podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. aj písmena f/ rovnakého ustanovenia a odvolaciemu súdu za takejto situácie neostávalo iné, než napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. mu tiež vec vrátiť na ďalšie konanie. To sa samozrejme týkalo ako rozhodnutia vo veci samej, tak i závislého výroku rozsudku o vyhradení rozhodnutia o trovách konania samostatnému uzneseniu, ktoré nielenže muselo zdieľať osud zrušeného rozhodnutia vo veci samej, ale zrušenie by si zasluhovalo i samostatne preto, že súd prvého stupňa tu vôbec neodôvodnil, prečo by tu malo ísť o prípad zložitý tak, žeby tu bola namieste výnimka z pravidla súbežného rozhodovania o trovách konania spolu s rozhodnutím vo veci.

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný, vo vyššie naznačenom smere i úmerne prípadným ďalším procesným aktivitám oboch strán sporu doplniť dokazovanie, podľa § 132 O. s. p. náležite zhodnotiť výsledky celého konania a v závislosti na tom opätovne rozhodnúť o veci aj o trovách konania prvostupňového i odvolacieho konania skončeného týmto uznesením (§ 224 ods. 3 a 4 O. s. p.), to všetko so samozrejým vypravením nového rozhodnutia odôvodnením súladným s ust. § 157 ods. 2 a 3 O. s. p.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).“

o d ô v o d n e n i e :

Uznesením Krajského súdu v Trnave zo 14. januára 2015 č. k. 10Co/271/2013-198 došlo (na odvolanie žalobcu) k zrušeniu rozsudku Okresného súdu Galanta z 31. júla 2013 č. k. 5C/46/2013 - 161, zamietajúceho žalobu a vyhradzujúceho rozhodnutie o trovách konania samostatnému uzneseniu, majúcemu sa vydať po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ako aj k vráteniu veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V písomnom vyhotovení rozhodnutia odvolacieho súdu sa zjavne v dôsledku zníženia pozornosti venovanej kontrole rozhodnutia pred jeho doručením advokátom oboch strán sporu ocitlo chybné odôvodnenie (jeho raná verzia pred doplnením argumentácie vlastnej tejto konkrétnej veci a naopak pred odstránením doň nepatriacich pasáží, vlastných inej len čiastočne obdobnej právnej veci), na ktorú nesprávnosť upozornil i žalobca (samozrejme až po doručení uznesenia odvolacieho súdu jeho zástupcovi s plnomocenstvom pre celé konanie i advokátovi protistrany a takto až po právoplatnosti uznesenia).

Podľa § 164 vety prvej a tretej O. s. p. súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti a o oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí účastníkom; podľa § 167 ods. 2 O. s. p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku a podľa § 211 ods. 2 O. s. p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

So zreteľom k úprave v práve odčitovaných ustanoveniach O. s. p. (úprava opravy odôvodnenia postupom podľa § 165 ods. 1 a § 211 ods. 2 O. s. p. tu práve pre nadobudnutie právoplatnosti uznesenia odvolacieho súdu ešte pred podaním návrhu na opravu možnou nebola) preto potrebné bolo vydanie tohto opravného uznesenia. Vzhľadom k pomeru častí odôvodnenia opravovaného uznesenia dotknutých chybou a na strane druhej chybou nedotknutých, ako aj pre čo najväčšiu možnú prehľadnosť dôvodov vedúcich odvolací súd k ním zvolenému spôsobu rozhodnutia pritom zvolená bola cesta náhrady prakticky celého odôvodnenia opravovaného uznesenia odôvodnením pojatým do výroku tohto opravného uznesenia a dôvod na odkladanie vykonateľnosti opravovaného uznesenia tu taktiež nebol, nakoľko opravovaným rozhodnutím tu bolo tzv. zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré žiaden výrok súci na jeho prípadné exekučné vymáhanie neobsahovalo.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.